

**Varkauden kaupungin
maahanmuuttajien kotouttamisohjelma
2016–2019**

Sisällysluettelo

JOHDANTO	1
1 LÄHTÖKOHDAT KOTOUTTAMISOHJELMALLE	6
1.1 Lainsäädäntö ja kotouttamispolitiikka	6
1.2 Keskeisiä käsitteitä.....	7
1.3 Maahanmuuttajat Varkaudessa.....	8
1.4 Kotouttamisohjelman laadinta	8
2 KOTOUTUMISTA TUKEVAT TOIMET	9
2.1 Perustietoa suomalaisesta yhteiskunnasta	9
2.2 Maahanmuuttajan palvelupolku.....	10
2.2.1 Ohjaus ja neuvonta.....	11
2.2.2 Alkukartoitus	11
2.2.3 Kotoutumissuunnitelma	12
2.3 Tulkkipalvelut.....	14
3 PALVELUT MAAHANMUUTTAJILLE	15
3.1 Kunnan palvelut.....	15
3.1.1 Asuminen.....	15
3.1.2 Sosiaali- ja terveystoimen palvelut	15
3.1.3 Sivistyspalvelut	16
3.2 Valtion palvelut	18
3.2.1 Poliisi	18
3.2.2 Maistraatti	19
3.2.3 Työ- ja elinkeinotoimisto	19
3.2.4 Kela	19
3.3 Seurakunnat.....	20
3.3.1 Varkauden evankelis-luterilainen seurakunta	20
3.3.2 Varkauden ortodoksinen seurakunta	20
3.3.3 Muut seurakunnat	21
3.4 Järjestöt.....	21
4 Varkauden kaupungin toimialojen vastuunjako kotouttamisprosessissa	22
4.1 Kotouttamistoiminta Varkauden kaupungissa	22
4.2 Sopimus kuntaan osoittamisesta.....	23
4.3 Kotouttamistoiminnan vaikutukset vuosittaiseen talousarvioon.....	24
4.4 Maahanmuuttoasioiden neuvottelukunta.....	25
4.5 Kotouttamisohjelman seuranta ja päivittäminen	26

Liitteet

- Liite 1: Kuntaan sijoitettavien henkilöiden kotouttamisprosessi
- Liite 2: Valtion korvaukset kunnille kiintiöpakolaisten ja turvapaikanhakijoiden vastaanotosta
- Liite 3: MANOT-hanke: Varkauden maahanmuuttajien työllistymistä tukevat palvelut
- Liite 4: Maahanmuuttajien alkuvaiheen ohjaus -kaavio / ERKKI Maahanmuuttajien Ohjauskeskus -hanke 2009
- Liite 5: Kotouttamiseen ja maahanmuuttajatyöhön liittyviä linkkejä
- Liite 6: Kotouttamisasioiden työryhmä

JOHDANTO

Laki kotoutumisen edistämisestä (1386/2010) astui voimaan syyskuussa 2011. Lain tarkoituksena on tukea ja edistää kotoutumista ja maahanmuuttajan mahdollisuutta osallistua aktiivisesti suomalaisen yhteiskunnan toimintaan. Kotoutumislakia sovelletaan henkilöön, jolla on voimassa oleva oleskelulupa, jonka oleskeluoikeus on rekisteröity tai jolle on myönnetty oleskelukortti.

Kotoutumislain mukaisesti kunnan tai useamman kunnan yhdessä on laadittava kotoutumisen edistämiseksi ja monialaisen yhteistyön vahvistamiseksi kotouttamisohjelma, joka hyväksytään kunkin kunnan kunnanvaltuustossa ja jota tarkistetaan vähintään kerran neljässä vuodessa.

Lain kotoutumisen edistämisestä 33 § mukaisesti kunnan kotouttamisohjelma voi sisältää seuraavia asioita:

- selvityksen siitä, miten ohjelma kytkeytyy kunnan strategiseen suunnitteluun ja seurantaan
- suunnitelman siitä, miten kunnan yleiset palvelut toteutetaan maahanmuuttajille soveltuvina sekä suunnitelman erityisesti kotoutumista edistävästä ja tukevista toimenpiteistä
- tiedon kotouttamisen yhteensovittamisesta vastaavasta kunnan viranomaisesta sekä eri toimenpiteistä vastaavista tahoista
- suunnitelman lasten ja nuorten kotoutumisen sekä sosiaalisen vahvistamisen edistämisestä
- suunnitelman työvoiman ulkopuolella olevien ryhmien kotoutumisen ja sosiaalisen vahvistamisen edistämisestä
- monivuotisen suunnitelman 2 §:n 2 ja 3 momentissa tarkoitettujen henkilöiden kuntaan osoittamisesta ja kotoutumisen edistämisestä
- suunnitelman hyvien etnisten suhteiden ja kulttuurien välisen vuoropuhelun edistämisestä
- suunnitelman kunnan kotouttamisohjelman seurannasta ja ajan tasalla pitämisestä

Laissa ei ole siis asetettu kotouttamisohjelman sisällölle ehdottomia vaatimuksia. Nyt laaditussa kotouttamisohjelmassa on kuvattu lainsäädännön taustaa kotouttamiselle ja eritelty kotouttamista tukevia toimia. Lisäksi ohjelmaan sisältyy kuvaus kunnan palveluista ja vastuista kotouttamisessa sekä eri toimijoiden välinen työnjako. Ohjelman liitteessä 1 on kuvattu Varkauden kaupunkiin mahdollisesti osoitettavien henkilöiden kotouttamisprosessi.

Varkauden edellinen maahanmuuttajien kotouttamisohjelma on peräisin vuodelta 2000. Sosionomiopiskelija Jarmo Ihalainen tuotti osana opinnäytetyöprosessiaan v. 2014 lisäaineistoa aiemmin aloitettuun kotouttamisohjelman päivitykseen. Ihalaisen tuottamaa materiaalia on käytetty pohjana tätä kotouttamisohjelmaa laadittaessa. Kotouttamisohjelman luonnokseen on pyydetty kommentteja Itä-Suomen maistraatilta, Pohjois-Savon poliisilta, Pohjois-Savon työ- ja elinkeinotoimistolta, Kansaneläkelaitokselta sekä Varkauden evankelisluterilaiselta seurakunnalta; ohjelmaan on tehty kommentointikierroksella saatujen esitysten mukaiset muutokset. Lisäksi Varkauden kaupungin toimialat ovat osallistuneet ohjelman laatimiseen, luvussa 4 kuvattua vastuunjakoja kotouttamisprosessissa on työstyetty moniammatillisessa työryhmässä. Varkauden kaupungin johtoryhmä on toiminut kotouttamisohjelman laatimista ohjaavana ryhmänä.

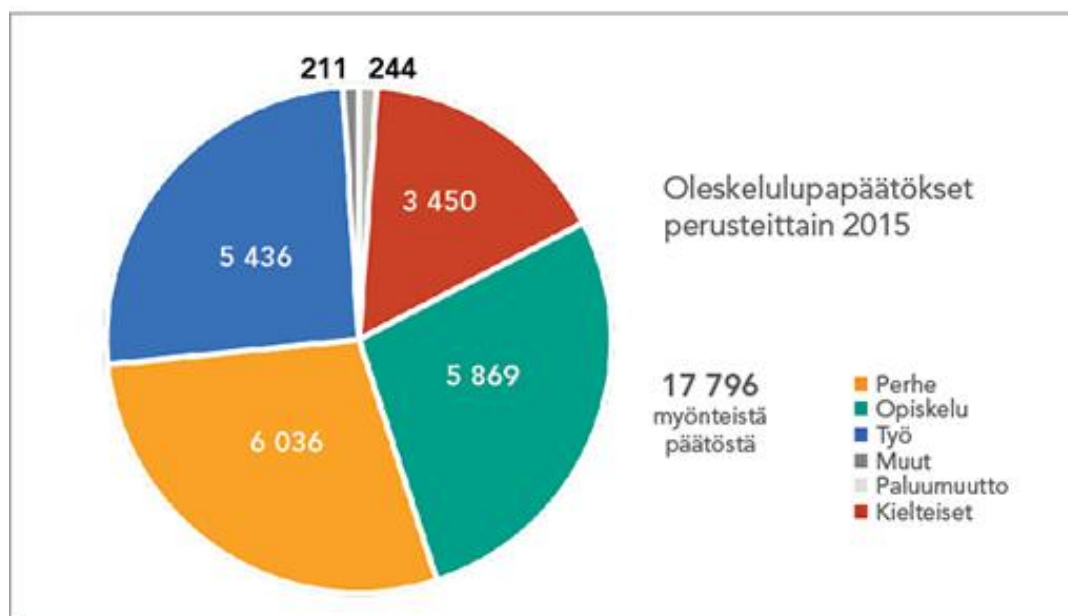
Kotouttamisohjelman työstämisen yhteydessä on päivitetty myös ”Opas maahanmuuttajille”, joka on ensimmäisen kerran laadittu vuonna 2011. Oppaassa on kuvattu Varkauden kaupungin palvelut sekä valtionhallinnon Varkaudessa sijaitsevat yksiköt ja palvelut. Opasta on ollut saatavilla jo aiemmin suomen kielen lisäksi venäjäksi ja englanniksi, ja myös nyt tehtävä päivitys on tarkoituksenmukaista kääntää ainakin noille kielille.

1 LÄHTÖKOHDAT KOTOUTTAMISOHJELMALLE

1.1 Lainsäädäntö ja kotouttamispolitiikka

Kotoutumislain (1386/2010) tarkoituksena on tukea ja edistää kotoutumista ja maahanmuuttajan mahdollisuutta ottaa osaa aktiivisesti suomalaisen yhteiskunnan toimintaan. Lisäksi lain tarkoituksena on edistää tasa-arvoa ja yhdenvertaisuutta sekä myönteistä vuorovaikutusta eri väestöryhmien kesken.

Muutto ulkomailta Suomeen on kasvanut huomattavasti viime vuosina. Maassa asuva ulkomaalaisväestö lähes kaksinkertaistui 2000-luvulla. Vuonna 2014 Suomessa asui 219 675 ulkomaan kansalaista (4 prosenttia väestöstä). Ulkomaan kansalaisten määrän arvioidaan vuoteen 2020 mennessä kasvavan noin 330 000 henkeen ja vuoteen 2030 mennessä noin 500 000 henkeen.

(Lähde: Maahanmuuttovirasto)

Lisääntyvän maahanmuuton myötä monikulttuurisuus, monikielisyys sekä arvojen ja tapojen monimuotoisuus tulevat yhä suuremmassa määrin osaksi suomalaista yhteiskuntaa. Kotoutuminen on jatkuva, kahdensuuntainen prosessi, joka edellyttää sitoutumista niin maahanmuuttajilta itseltään kuin vastaanottavalta yhteiskunnalta.

Kotoutumislain tavoitteena on vastata maahanmuutossa viime vuosina tapahtuneeseen kasvuun ja monimuotoistumiseen tukemalla maahanmuuttajien osallisuutta yhteiskunnassa.

Kotoutumislaki koskee kaikkia Suomessa asuvia maahanmuuttajia, joilla on ulkomaalaislaissa tarkoitettu voimassa oleva oleskelulupa Suomessa, joiden oleskeluoikeus on rekisteröity tai joille on myönnetty oleskelulupakortti ulkomaalaislain mukaisesti. Kotoutumislakia sovelletaan henkilöön riippumatta siitä, millä perusteella hän on Suomeen muuttanut.

Kaikilla maahanmuuttajilla on oikeus saada perustietoa Suomesta sekä alkuvaiheen ohjausta ja neuvontaa, mutta yksilölliset kotouttamistoimet ja -palvelut määritellään yhteistyössä maahanmuuttajan kanssa maahanmuuttajan ja hänen perheensä tarpeisiin perustuen.

Maahanmuuttajille suunnatuista kotouttamistoimenpiteistä ja -palveluista muodostetaan selkeä ja johdonmukainen kokonaisuus. Alkukartoituksessa selvitetään henkilön kielitaitoa, koulutus- ja työhistoriaa sekä elämäntilannetta. Kotouttamispalvelujen tarjonnan lähtökohdaksi on maahanmuuttajan yksilöllinen palvelutarve ja perheen tilanne.

Jokainen muuttaja kuuluu erilaisiin yhteisöihin ja hänestä tulee suomalaisen yhteiskunnan jäsen. Osallisuus ja hyvät etniset suhteet ovat tärkeitä koko yhteiskunnalle, sen yleiselle turvallisuudelle ja vakaudelle. Maahanmuuttajien osallistuminen yhteiskunnan toimintaan ja väestöryhmien välisen vuoropuhelun lisääminen ovat sekä kotoutumislain että valtion kotouttamisohjelman läpileikkaavia tavoitteita.

Kotouttamispolitiikka on vahvasti monialaista ja edellyttää tiivistä yhteistyötä etenkin työvoima-, koulutus-, asumis-, sosiaali- ja terveyspalvelujen sekä liikunta- ja kulttuuripalveluiden suunnittelussa ja toteuttamisessa. Myös järjestöjen kytkeminen mukaan kotouttamistyöhön on tärkeää.

1.2 Keskeisiä käsitteitä

Maahanmuuttaja. Maasta toiseen muuttava henkilö. Yleiskäsite, joka koskee kaikkia eri perustein muuttavia henkilöitä (tavallinen maahanmuuttaja, pakolainen, kiintiöpakolainen, turvapaikanhakija, siirtolainen, kansainvälistä suojelua saava). Maahanmuuttaja on Suomeen muuttanut henkilö, joka oleskelee maassa muuta kuin matkailua tai siihen verrattavaa lyhytaikaista oleskelua varten myönnetyllä luvalla. Kotoutumislain piiriin kuuluu myös henkilö, jonka oleskeluoikeus on rekisteröity tai jolle on myönnetty oleskelulupakortti.

Pakolainen. Ulkomaalainen, jolla on perustellusti aihetta pelätä joutuvansa vainotuksi alkuperän, uskonnon, kansallisuuden, tiettyyn yhteiskunnalliseen ryhmään kuulumisen tai poliittisen mielipiteen vuoksi. Pakolaisaseman saa henkilö, jolle jokin valtio antaa turvapaikan tai jonka YK:n pakolaisjärjestö (UNHCR) katsoo olevan pakolainen.

Kiintiöpakolainen. UNHCR:n pakolaiseksi katsoma henkilö, jolle on myönnetty maahan-tulolupa Suomeen talousarviossa vahvistetun pakolaiskiintiön puitteissa.

Turvapaikanhakija. Henkilö, joka hakee suojelua ja oleskeluoikeutta vieraasta valtiosta. Henkilöllä ei ole vielä oleskelulupaa Suomessa.

Kansainvälistä suojelua saava. Henkilö, joka on saanut pakolaisaseman tai oleskeluluvan toissijaisen suojelun tai humanitaarisen suojelun perusteella.

Kotouttaminen. Kotoutumisen monialainen edistäminen ja tukeminen. Tähän pyritään viranomaisten ja muiden tahojen tarjoamien toimenpiteiden ja palveluiden avulla.

1.3 Maahanmuuttajat Varkaudessa

Varkaudessa asuu 21 863 asukasta (31.12.2014), joista noin 500 on vakinaisesti Varkaudessa asuvaa ulkomaisten kansalaista. Ulkomaalaisten määrä on noin 2,2 % Varkauden väestöstä.

Suurimmat kansalliset ryhmät ovat venäläiset (29 % Varkauden maahanmuuttajista) ja kiinalaiset (26 % Varkauden maahanmuuttajista). Loput ovat useammasta kansallisuudesta. Suurimmat syyt maahanmuutolle Varkaudessa ovat opiskelu, perhesiteet sekä työn ja yrittäjyyden vuoksi alueelle muutto.

1.4 Kotouttamisohjelman laadinta

Kotoutumislain mukaan kunnan tai useamman kunnan yhdessä on laadittava kotoutumisen edistämiseksi ja monialaisen yhteistyön vahvistamiseksi kotouttamisohjelma, joka hyväksytään kunkin kunnan kunnanvaltuustossa.

Kunnalla on yleis- ja yhteensovittamisvastuu maahanmuuttajien kotouttamisen kehittämisestä sekä sen suunnittelusta ja seurannasta paikallistasolla. Kunnan on huolehdittava myös siitä, että

- kunnan palvelut soveltuvat myös maahanmuuttajille
- maahanmuuttajille kotoutumislainsäädännössä tarkoitetut toimenpiteet ja palvelut järjestetään sisällöltään ja laajuudeltaan sellaisina kuin kunnassa esiintyvä tarve edellyttää ja
- kunnan henkilöstön osaamista kotouttamisessa kehitetään

Maahanmuuttajille tarkoitettuja toimenpiteitä ja palveluja voidaan järjestää myös kuntien välisenä yhteistyönä. (Kotolaki 30 §)

Kunnan on huomioitava kotouttamisohjelman toimenpiteet, kun se vuosittain laati talousarvion ja –suunnitelman.

Varkauden kaupungin valmiussuunnitelman yleinen osa (kh 13.10.2014) sisältää yhteiskunnan turvallisuusstrategian YTS2010 mukaisten uhkamallien riski- ja haavoittuvuusanalyysin. Siinä on arvioitu muun muassa maahanmuuton hallintaan liittyvät valmiussuunnitelun ja varautumisen tehtävät, vastuut ja valmiuden kohottaminen.

2 KOTOUTUMISTA TUKEVAT TOIMET

2.1 Perustietoa suomalaisesta yhteiskunnasta

Kotoutumislaisissa on tavoitteeksi asetettu, että nykyistä useampi maahanmuuttaja saa tukea yksilölliseen ja perhekohtaiseen kotoutumiseensa heti maahantulon jälkeen, jolloin tiedon ja tuen tarve on suurimmillaan. Kotoutumislain mukaan viranomaisten tulee antaa maahanmuuttajalle tietoa hänen oikeuksistaan ja velvollisuuksistaan suomalaisessa työelämässä ja yhteiskunnassa. Lisäksi tietoa annetaan palveluista ja kotoutumista edistävästä toimenpiteistä (KotoL 7 §).

Perustietoa Suomesta –opas on kotoutumislain tarkoittama tietopaketti suomalaisesta yhteiskunnasta. Opasta on saatavilla sähköisenä 13 eri kielellä. Opas tai esite annetaan kaikille Suomeen muuttaville oleskelulupapäätöksen tiedoksiannon, oleskeluoikeuden rekisteröinnin, oleskelulupakortin myöntämisen tai kotikunta- ja väestötietojen rekisteröinnin yhteydessä, eli poliisin toimipisteissä, maistraateissa tai Suomen edustustossa ulkomailla.

Myös internetsivuilta Infopankki.fi löytyy laajasti tietoa suomalaisesta yhteiskunnasta. Sivusto on julkaistu 14 eri kielellä.

2.2 Maahanmuuttajan palvelupolku

Kuva1: Maahanmuuttajan palvelupolku lain kotoutumisen edistämisestä (1386/2010) mukaisesti

2.2.1 Ohjaus ja neuvonta

Kotoutumislain mukaan kunnan, työ- ja elinkeinotoimiston (TE-toimisto) sekä muiden viranomaisten on huolehdittava asianmukaisen ohjauksen ja neuvonnan antamisesta liittyen kotoutumista edistäviin toimenpiteisiin ja palveluihin sekä työelämään.

Kotoutumislain tarkoituksena on vahvistaa hallintolain yleistä neuvontavelvollisuutta maahanmuuttajia koskevista asioista (KotoL 8 §, hallintolaki 8 §). Viranomaisen on toimivaltansa rajoissa annettava asiakkailleen tarpeen mukaan hallintoasian hoitamiseen liittyvää neuvontaa ja vastattava asiointia koskeviin kysymyksiin. Neuvonta on maksutonta.

Jos asia ei kuulu viranomaisen toimivaltaan, sen on pyrittävä opastamaan asiakas toimivaltaiseen viranomaiseen. Kotoutumislain tarkoittamia muita viranomaisia ovat esimerkiksi Maahanmuuttovirasto, Kansaneläkelaitos, työvoimaviranomaiset ja verohallinto.

Maahanmuuttajien ohjaus ja neuvonta sekä palveluista tiedottaminen vaativat joustavia ja myös uudenlaisia työmuotoja sekä tehokasta viranomaisten välistä yhteistyötä.

2.2.2 Alkukartoitus

Kotoutumislain (9-10 §) mukaisella alkukartoituksella tarkoitetaan toimenpidekokonaisuutta, jonka avulla arvioidaan alustavasti maahanmuuttajan työllistymis-, opiskelu- ja muut kotoutumisvalmiudet sekä kielikoulutuksen ja muiden kotoutumista edistävien palvelujen ja toimenpiteiden tarve.

Alkukartoituksen aikana selvitetään maahanmuuttajan aikaisempi koulutus, työhistoria, kielitaito sekä tarvittaessa muut työllistymiseen ja kotoutumiseen vaikuttavat seikat. Tavoitteena on ohjata maahanmuuttaja joustavasti ja tarvelähtöisesti sellaisiin palveluihin ja toimenpiteisiin, jotka edistävät hänen pääsyään suomalaisen yhteiskunnan aktiiviseksi jäseneksi.

Alkukartoitus ja siihen liittyvä kielitaidon lähtötason arviointi antavat hyvän pohjan kotoutumissuunnitelman tekemiselle ja kotoutumiskoulutukseen hakeutumiselle. Viranomainen voi tehdä alkukartoituksen itse tai ostaa palvelun ulkopuoliselta toimittajalta.

Viranomaisen aloitteesta alkukartoitus tehdään aina maahanmuuttajalle, joka on työtön työnhakija tai maahanmuuttajalle, joka saa muuten kuin tilapäisesti toimeentulotukea. Maahanmuuttaja voi itse pyytää alkukartoituksen tekemistä. Pyyntöön saanut viranomainen arvioi alkukartoituksen tarpeen ja määrittelee, minkä viranomaisen palveluun maahanmuuttaja on syytä ohjata.

Jokaiselle TE-toimistossa asioivalle maahanmuuttaja-asiakkaalle tehdään alkukartoitus osana TE-toimiston alkuvaiheen palvelua. Kunta tekee aina alkukartoituksen niille maahanmuuttajille, jotka eivät ole TE-toimiston asiakkaita, eivätkä ole hakeutumassa asiakkaiksi ja joiden toimeentulo perustuu pääosin toimeentulotukeen. Lisäksi kunta voi tehdä alkukartoituksen sitä pyytäneelle muulle maahanmuuttajalle, jos tämän arvioidaan tarvitsevan alkukartoitusta.

Alkukartoituksen tekemistä on tarkoituksenmukaista arvioida esimerkiksi seuraavien maahanmuuttajien kohdalla:

- puolisoina maahan tulleet henkilöt, jotka eivät ole TE-toimiston asiakkaina
- kotona lasta hoitavat vanhemmat

- peruskouluiässä maahan tulleet nuoret
- haavoittuvan asemansa vuoksi syrjäytymisvaarassa olevat henkilöt

Alkukartoitus tulee aloittaa kahden kuukauden kuluessa asiakkuuden alkamisesta tai siitä, kun maahanmuuttaja pyytää alkukartoitusta.

Alkukartoitus on tärkeä lähtökohta kotoutumissuunnitelman laadinnalle. Alkuhaastattelu ja muu kartoitus tulee tehdä maahanmuuttajan äidinkielellä tai kielellä, jota hän ymmärtää riittävästi. Alkukartoitukseen sisältyy alkuhaastattelu ja tarvittaessa tarkentavia toimenpiteitä.

Alkuhaastattelussa selvitetään seuraavat maahanmuuttajan yleiset kotoutumisen valmiudet:

- luku- ja kirjoitustaito
- suomen ja ruotsin kielen taito
- opiskelutaidot ja -valmiudet
- aikaisempi koulutus ja työkokemus
- erityistaitoihin liittyvä osaaminen ja muut vahvuudet
- työllistymis- ja koulutustoiveet
- elämäntilanne ja siitä johtuvat palvelutarpeet.

Alkukartoitukseen voidaan sisällyttää alkuhaastattelussa saatujen tietojen perusteella muun muassa seuraavia tarkentavia toimenpiteitä:

- osaamisen kartoitus ja tunnistaminen
- luku- ja kirjoitustaidon selvittäminen
- suomen ja/tai ruotsin kielen suullisen ja kirjallisen taidon selvittäminen
- opiskelutaitojen selvittäminen
- urasuunnittelu
- palvelutarpeiden kartoitus.

Valtion korvauksista annetun asetuksen (VNA 571/2011) mukaan ELY-keskus maksaa kunnille korvauksen, jos kunta on järjestänyt alkukartoituksen. Laskennallinen valtion korvaus kunnalle alkukartoituksesta on 700 euroa kartoitukseen osallistunut henkilön osalta.

2.2.3 Kotoutumissuunnitelma

Kotoutumissuunnitelma on yksilöllinen ja henkilökohtainen kotoutumista tukeva suunnitelma, jonka maahanmuuttaja laatii yhteistyössä paikallisviranomaisten (kunta ja/tai TE-toimisto) kanssa. Kotoutumissuunnitelmaan kirjataan palvelut ja toimenpiteet, jotka edistävät maahanmuuttajan suomen kielen taidon oppimista sekä tarjoavat muita yhteiskunnassa ja työelämässä tarvittavia tietoja ja taitoja.

Ensimmäinen kotoutumissuunnitelma on tehtävä kotoutumislain 12 §:n mukaan viimeistään kolmen vuoden kuluttua siitä, kun maahanmuuttaja on saanut ensimmäisen oleskeluluvan tai hänen oleskeluoikeutensa on rekisteröity. Kotoutumissuunnitelman laadinta käynnistetään viimeistään kahden viikon kuluttua alkukartoituksen tekemisestä.

TE-toimistossa laaditussa kotoutumissuunnitelmassa sovitaan niistä kotoutumista edistävistä palveluista, joiden avulla tuetaan maahanmuuttajan työllistymistä tai koulutukseen

sijoittumista. Kunta laatii kotoutumissuunnitelman niille maahanmuuttajille, jotka eivät ole iän, terveys- tai perhesyiden tai muiden vastaavien syiden vuoksi työnhakijoita. Kun kotoutumissuunnitelma tehdään kunnassa, suunnitelman tiedot yhdistetään muihin kunnassa tehtäviin palvelusuunnitelmiin. Kotoutumissuunnitelman toteuttaminen vaatii usein monialaista yhteistyötä.

Kunta laatii alaikäisen maahanmuuttajan kanssa kotoutumissuunnitelman, jos siihen on alaikäisen yksilöllisistä olosuhteista johtuva tarve. Kunta laatii myös perheen kotoutumissuunnitelman, jos perheen kokonaistilanne sitä edellyttää (KotoL 15-16 §).

Kunnan laatima kotoutumissuunnitelma voi sisältää muun muassa:

- suomen kielen opiskelua
- yhteiskuntaan perehdyttävää opetusta
- kotoutumiskoulutusta
- perusopetusta täydentävää opetusta
- luku- tai kirjoitustaidon opetusta
- oman äidinkielen opiskelua, erityisesti alaikäiset maahanmuuttajat
- vapaan sivistystyön tarjoamia harrastus- tai opiskelumahdollisuuksia
- muita kotoutumista edistäviä yksilöllisiä palveluja tai toimenpiteitä.

Kotoutumissuunnitelman kesto ja sisältö määräytyvät yksilöllisesti maahanmuuttajan tavoitteiden, työ- ja koulutushistorian sekä hänelle suunniteltujen ja tarjottujen toimenpiteiden perusteella. Ensimmäinen kotoutumissuunnitelma tehdään enintään yhden vuoden ajaksi.

Kotoutumissuunnitelman kesto on pääsääntöisesti enintään kolme vuotta ensimmäisen suunnitelman allekirjoittamisesta. Kotoutumissuunnitelma-ajan ei kuitenkaan lasketa kuluvan, mikäli suunnitelmaa ei ole voitu tilapäisesti toteuttaa vamman, sairauden tai äitiys-, isyys- tai vanhempainvapaan vuoksi tai muusta näihin verrattavasta syystä. Jos maahanmuuttaja tarvitsee kotoutuakseen erityisiä toimenpiteitä, voidaan kotoutumisaikaa pidentää enintään kahdella vuodella. Tällöin kotoutumissuunnitelman kesto voi olla enintään viisi vuotta.

Kotoutumissuunnitelman tekemisestä vastaavien viranomaisten on selvitettävä maahanmuuttajalle suunnitelmasta ja sen toimenpiteistä aiheutuvat oikeudet ja velvollisuudet. Viranomaisen tulee varmistaa, että maahanmuuttaja ymmärtää selvityksen sisällön.

TE-toimisto ohjaa maahanmuuttajan työvoimakoulutuksena toteutettavaan kotoutumiskoulutukseen tai hakeutumaan omaehtoiseen opiskeluun. Kunta voi järjestää kotoutumiskoulutusta tai ohjata maahanmuuttajan hakeutumaan muun toimijan järjestämään omaehtoiseen opiskeluun. Varkaudessa suomen kielen opetusta järjestää Soisalo-opisto, jonka tarjontaa on hyödynnetty ohjattaessa maahanmuuttajia kotoutumista edistävien palveluiden piiriin. Erillisiä kunnan järjestämiä kotoutumiskoulutuksia ei ole tähän mennessä Varkaudessa ollut. Soisalo-opiston kielikoulutustarjonta on tähän saakka katsottu riittäväksi vastaamaan kunnan kotouttamisvastuulla olevien maahanmuuttajien kielikoulutustarpeisiin. Mikäli maahanmuuttajien määrä Varkaudessa kasvaa, on kunnan järjestämän kotoutumiskoulutuksen tarpeellisuutta syytä arvioida uudelleen.

2.3 Tulkkipalvelut

Viranomaisen on huolehdittava asian tulkitsemisesta tai kääntämisestä, jos maahanmuuttaja ei osaa kielilain (423/2003) mukaan viranomaisessa käytettävää suomen tai ruotsin kieltä taikka hän ei vammaisuutensa tai sairautensa vuoksi voi tulla ymmärretyksi asiassa, joka voi tulla vireille viranomaisen aloitteesta.

Viranomaisen huolehtii mahdollisuuksien mukaan tulkitsemisesta ja kääntämisestä myös muussa maahanmuuttajan oikeuksia ja velvollisuuksia koskevassa asiassa. Asia voidaan tulkita tai kääntää sellaiselle kielelle, jota maahanmuuttajan voidaan todeta asian laatuun nähden riittävästi ymmärtävän.

Viranomaisen tulkitsemis- ja kääntämisvelvollisuus ei koske aineistoa, joka ei vaikuta asian käsittelyyn. (KotoL 5 §)

Maahanmuuttajalle on informaatiota annettaessa käytettävä tulkki- ja käännöspalveluja hallintolaissa säädetyllä tavalla. Erityisesti tulkki- ja käännöspalveluja tulee käyttää maahanmuuttajien kotoutumissuunnitelmaa laadittaessa ja tarkistettaessa.

3 PALVELUT MAAHANMUUTTAJILLE

Varkaudessa on laadittu jo aiemmin opas maahanmuuttajille. Oppaaseen on kerätty tietoja paitsi Varkauden kaupungin palveluista myös valtionhallinnon yksiköistä ja palveluista Varkaudessa. Oppaasta löytyvät myös palveluiden yhteystiedot. Päivitetty opas on saatavilla kaupungin internetsivuilla, lisäksi oppaasta on ollut myös painettuja versioita suomeksi, englanniksi ja venäjäksi.

3.1 Kunnan palvelut

Kotouttamislain mukaan kunnan on huolehdittava siitä, että kaupungin palvelut soveltuvat myös maahanmuuttajille. Tähän Varkauden kaupungin kotouttamisohjelmaan on kuvattu keskeisiä kaupungin peruspalveluja ja tuotu esille, mikäli niiden järjestämisessä on huomioitu maahanmuuttajat omana ryhmänään.

3.1.1 Asuminen

Wartalo Kodit Oy on vuonna 1975 perustettu Varkauden kaupungin omistama osakeyhtiö, joka omistaa, vuokraa, isännöi ja huoltaa yli 1400 asuntoa. Se tarjoaa asumispalveluja myös maahanmuuttajille. Se palvelee toimistossaan ja internetissä myös englanniksi. Wartalo Kotien asuntoja voi hakea täyttämällä internetsivuilla asuntohakemuksen tai asioimalla Wartalo Kotien toimistolla. Kaupungin omistaman vuokrataloyhtiön lisäksi asuntoja on vuokrattavissa useilta yksityisiltä vuokranantajilta.

3.1.2 Sosiaali- ja terveystalvelut

Maahanmuuttajan oikeus sosiaali- ja terveystalveluihin riippuu hänen oleskelulupansa luonteesta. Henkilöllä, jolla on Suomessa vakituinen asuinkunta, on oikeus sosiaali- ja terveystalveluihin kansalaisuudesta riippumatta. Välttämätön toimeentulo turvataan kaikille sitä tarvitseville maahanmuuttajille. Kiireellistä sairaanhoitoa on annettava potilaalle hänen asuinpaikastaan riippumatta.

Sosiaalipalvelut

Sosiaalityöllä tarkoitetaan sosiaalihuollon ammatillisen henkilöstön suorittamaa ohjausta, neuvontaa ja sosiaalisten ongelmien selvittämistä sekä muita tukitoimia, jotka ylläpitävät ja edistävät yksilön ja perheen turvallisuutta ja suoriutumista ja yhteisöjen toimivuutta. Sosiaalityön palveluihin kuuluu lapsiperheiden sosiaalityö, lastensuojelu, perheoikeudelliset palvelut, vammaispalvelut sekä aikuissosiaalityö ja toimeentulotuki

Sosiaalityöntekijä toimii yhdyshenkilönä, kun muutoin kuin satunnaisesti toimeentulotukea saavalle henkilölle järjestetään alkukartoitus. Alkuhaastattelu järjestetään sosiaalityössä ja tarvittavat palvelut (esimerkiksi kielitason arviointi) ostetaan.

Kunnan rooli kotouttamisessa on erityisen merkityksellinen alaikäisten ja perheiden kohdalla. Perheelle laaditaan kotoutumissuunnitelma, jos perheen kokonaistilanne sitä edellyttää. Suunnitelman tarvetta arvioitaessa kiinnitetään erityistä huomiota lapsen tai nuoren kehitystä tukevan ja ohjaavan vanhemmuuden edellytyksiin ja vanhempien tuen ja koulutuksen tarpeisiin. Perheen kotoutumissuunnitelma laaditaan monialaisena yhteistyönä ja

sovitetaan yhteen yksilöllisten kotoutumissuunnitelmien ja perheenjäsenille laadittujen muiden asiaan liittyvien suunnitelmien kanssa.

Alaikäiselle ilman huoltajaa saapuneelle ja oleskeluluvan saaneelle laaditaan aina kotoutumissuunnitelma

Terveyspalvelut

Terveysasemalla maahanmuuttajille tarjotaan sairaanhoitajan ja lääkärin vastaanottopalveluja. Lisäksi terveyspalveluja annetaan muun muassa koulu- ja opiskelijaterveydenhuollossa ja hammashoitolassa.

Neuvolassa kiinnitetään erityistä huomiota maahanmuuttajalasten ja -kotiäitien asemaan. Jos perheelle ei ole laadittu yhteistä perheen kotoutumissuunnitelmaa ja perhe sen tarvitsee, ohjaa terveydenhoitaja perheen sosiaalityön asiakkaaksi.

Hyvinvointi Ankkuri on matalan kynnyksen monitoimipiste, joka ohjaa asiakkaita tarvittavien sosiaali- ja terveyspalveluiden sekä muiden tarvittavien palveluiden piiriin.

Varkauden päihde- ja mielenterveyspalvelut palvelevat varkautelaisia elämäntilannekriiseissä sekä päihde- ja mielenterveysongelmissa. Psykiatrian poliklinikalle hakeudutaan pääsääntöisesti lääkärin tai sairaanhoitajan läheteellä. Kiireellisissä tilanteissa on mahdollista olla myös itse suoraan yhteydessä psykiatrian akuuttityöryhmään. Päihdeklinalle voi hakeutua ilman lähetettä.

VOSET-hanke

Varkauden kaupunki, Varkauden Seudun Työnhakijat ry ja Varkauden Romaniyhdistys ry ovat saaneet rahoituspäätöksen yhteishankkeelle ajalle 1.1.2016 – 31.12.2017. VOSET on lyhenne hankkeen nimestä Varkautelaisten osallisuus, syrjäytymisen ehkäisy ja työllistymisen tuki. Hankkeen tavoitteena on työelämän ulkopuolella olevien henkilöiden osallisuuden edistäminen ja matalan kynnyksen palvelujen kehittäminen. Konkreettisena toimenpiteenä hankkeella on monikulttuurisen toimintakeskuksen perustaminen ja ylläpito.

Aiemmin Varkauden kaupunki oli mukana MANOT-hankkeessa, jossa on kuvattu maahanmuuttajien työllistymistä tukevien palvelujen kartasto (liite 3). Työllistymistä tukevia palveluja on esitelty ohjelman luvussa 2.

3.1.3 Sivistyspalvelut

Päivähoito ja esiopetus

Päivähoidossa ja esiopetuksessa tavoitteena on tukea lapsen kasvua ja kehitystä tiiviissä yhteistyössä kodin kanssa. Lapsen identiteettiä vahvistetaan kunnioittamalla hänen omaa kieli- ja kulttuuritaustaansa lapsen ikä- ja kehitystaso huomioiden. Lapsen suomen kielen kehittymistä tuetaan arkirutiinien yhteydessä leikin ja vuorovaikutuksen kautta. Esiopetusta annetaan pääosin suomen kielellä. Varkaudessa eri kieli- ja kulttuuriryhmiin kuuluvat lapset osallistuvat päiväkotien ja pienten koulujen esiopetukseen. Lapsen kielellisen kehityksen ja oppimisedellytysten täyttyessä huoltajat voivat hakea lapsellensa paikkaa Svenska skolan i Varkaus esiopetukseen tai englantipainotteiseen esiopetukseen Könönpellon koululle.

Tietoa päivähoidosta ja esiopetuksesta löytyy Varkauden kaupungin internetsivuilta.

Perusopetus ja valmistava opetus

Perusopetuslaissa (628/1998) säädetään maahanmuuttajille järjestettävästä perusopetukseen valmistavasta opetuksesta. Perusopetukseen valmistava opetus on tarkoitettu niille maahanmuuttajataustaisille oppilaille, joiden suomen tai ruotsin kielen taito ja/tai muut valmiudet eivät riitä esi- tai perusopetuksen ryhmässä opiskelemiseen. Opetusta annetaan 6–10-vuotiaille vähintään 900 tuntia ja tätä vanhemmille vähintään 1 000 tuntia.

Valmistavan opetuksen tavoitteena on edistää opetukseen osallistuvan oppilaan suomen kielen taitoa, tasapainoista kehitystä ja kotoutumista suomalaiseen yhteiskuntaan sekä antaa tarvittavia valmiuksia perusopetukseen siirtymistä varten. Valmistavassa opetuksessa oppilaalle annetaan opetusta perusopetuksen oppiaineissa ja mahdollisuuksien mukaan oppilaan omassa äidinkielessä. Eri oppiaineiden opetuksessa noudatetaan soveltuvien osin perusopetuksen opetussuunnitelman perusteita.

Perusopetukseen valmistavassa opetuksessa pääpaino on suomen kielen opinnoissa. Kieliopinnojen tavoitteena on antaa oppilaille tarvittavat valmiudet siirtyä perusopetukseen. Perusopetukseen valmistavassa opetuksessa suomi toisena kielenä -opinnojen tavoitteena on antaa oppilaille tarvittavat valmiudet siirtyä perusopetukseen. Opetuksessa otetaan huomioon oppilaan koulu- ja opiskelutausta ja hänen jo mahdollisesti hallitsemansa suomen kielen taito. Oppilaalle laaditussa omassa opinto-ohjelmassa määritellään taito- ja ikätason mukaiset tavoitteet ja sisällöt.

Suomi toisena kielenä (S2) opetus

Suomen eli S2-kielen opintojen tavoitteena on kielitaidon tasojen kuvausasteikolla taso A1.3–A2.1, joka kuvaa keskimäärin oppilaan osaamista valmistavan opetuksen päätyttyä. Opetuksessa noudatetaan soveltuvien osin perusopetuksen suomi toisena kielenä -oppimäärän opetussuunnitelman perusteita. Suomi toisena kielenä -opinnot ovat pohjana kaikille muille opinnoille.

Oppilaan oma äidinkieli

Oppilaan oman äidinkielen opetuksen tavoitteena on tukea ja edistää äidinkielen hallintaa, kulttuuritaustan tuntemusta ja kulttuuri-identiteetin kehittymistä. Oman äidinkielen hyvä hallinta luo edellytyksiä myös suomen kielen oppimiselle ja tällä kielellä tapahtuvalle muulle oppimiselle. Oppilaille järjestetään oman äidinkielen opetusta mahdollisuuksien mukaan. Oppilaan oman äidinkielen hallintaa ja sen säilymistä tuetaan myös eri tavoin yhteistyössä perheen kanssa. Opetus noudattaa soveltuvien osin Opetushallituksen suositusta maahanmuuttajien äidinkielen opetuksen perusteiksi (1/011/2001, liite 5)

Maahanmuuttajataustaisten oppilaiden opetus Varkaudessa

Varkaudessa Kuoppakankaan koululla on toiminut valmistava luokka syksystä 2010 lähtien, lukuun ottamatta lukuvuotta 2014–2015. Tämän lisäksi Könönpellon alakoulussa tarjotaan englantipainotteista opetusta. Koululuokkaan haetaan ensimmäiselle luokalle. Valinnan tekee rehtori joko esiopetuksen lastentarhaopettajan lausunnon tai muun syyn perusteella, jos on lapsen edun mukaista opiskella osittain englanninkielellä.

Perusopetukseen valmistava opetus kestää pääosin yhden lukuvuoden. Sen jälkeen oppilas siirtyy perusopetukseen, mutta hänellä on mahdollisuus vielä saada tehostettua opetusta valmistavalla luokalla 1-2 vuotta. Oppilas voidaan ohjata valmistavaan ryhmään esikouluikäisenä tai heti sen jälkeen riippuen oppilaan suomen kielen taidosta. Päätös oppi-

laalle sopivasta koulumuodosta tehdään tapauskohtaisesti yhteistyössä päiväkodin, koulun ja vanhempien kanssa.

Koulussa oppilas opiskelee suomen kielen lisäksi ensimmäisenä vieraana kielenä englantia, jonka aloitusajankohta sovitaan yksilöllisesti.

Kirjastopalvelut

Varkauden kaupunginkirjastosta voi lainata suomen kielen oppikirjan tai CD-levyjä ja opiskella suomea itsenäisesti kotona. Kuntalaisten tiedonhakuun ja opiskeluun tarkoitettuja, maksuttomia tietokoneita löytyy myös kirjastosta. Kirjastosta on lainattavissa myös kirjoja useilla eri kielillä.

Nuorisopalvelut

Varkauden nuorisopalveluilla ei ole erityispalveluja maahanmuuttajanuorille. Nuorisopalveluiden toimintoihin ja tiloihin maahanmuuttajanuoret ovat tervetulleita. Mikäli nuorilta itseltään nousee esille kehittämisen paikkoja nuorisopalvelujen toimintojen / sisällön kehittämisessä, niitä pyritään yhdessä suunnittelemaan ja toteuttamaan.

Erityisnuorisotyön tarkoituksena on auttaa ja tukea nuorta ongelmallisissa tilanteissa. Se on nuorten tarpeista lähtevää sosiaalista nuorisotyötä, luonteeltaan ehkäisevää, etsivää ja korjaavaa. Toiminta on asiakaslähtöistä, yksilöllisesti nuorten kanssa tai toimintaa vertaisryhmissä.

Etsivän työn ensisijaisena tehtävänä on auttaa alle 29-vuotiaita nuoria, jotka ovat koulutuksen tai työmarkkinoiden ulkopuolella tai jotka tarvitsevat tukea saavuttaakseen tarvitsemansa palvelut. Etsivä nuorisotyö tarjoaa nuorelle varhaista tukea, jos nuori sitä itse haluaa.

Soisalo-opisto

Soisalo-opisto tarjoaa maahanmuuttajille ensisijaisesti suomen kielen kursseja, mutta opiston kaikki kurssit ovat tarjolla myös maahanmuuttajille.

3.2 Valtion palvelut

Näistä palveluista on kuvattu vain ne toimet, jotka liittyvät maahanmuuttajiin. ERKKI – maahanmuuttajien ohjauskeskus –hanke on julkaissut vuonna 2009 viranomaisille ohjaustyön avuksi maahanmuuttajien alkuvaiheen ohjaus –kaavion, joka löytyy liitteestä 4. Kaavion tarkoituksena on auttaa viranomaisia ohjaamaan maahanmuuttaja-asiakkaita oikealle taholle ja oikeassa järjestyksellä maahantulon jälkeen.

3.2.1 Poliisi

Poliisi hoitaa oleskeluoikeuden rekisteröinti-, oleskelulupa- sekä kansalaisuusasiat. Maahanmuuttovirasto ratkaisee turvapaikkaa koskevat lupahakemukset sekä ensimmäisen oleskeluluvan ulkomailla oleskelevalle ulkomaalaiselle. EU:n ulkopuolelta tulevat tarvitsevat oleskeluluvan. EU:n kansalaisten tulee rekisteröityä paikallispoliisilla, mikäli oleskelu kestää yli kolme kuukautta. Oleskelulupa-anomus tulee jättää oman paikkakunnan poliisil-

le. Ensimmäinen oleskelulupa haetaan pääsääntöisesti ennen Suomeen muuttoa. EU:n kansalaisten tulee täyttää oleskeluoikeuden rekisteröinti-ilmoitus.

Poliisi ja rajavartiolaitos valvovat ulkomaalaisten maassa oleskelua ja tarvittaessa poistavat maasta luvattomat ulkomaalaiset ja henkilöt, joiden oleskelulupa on rauennut tai peruutettu.

Itä-Suomen poliisilaitoksella ulkomaalaisasioita hoidetaan Kuopion, Joensuun ja Mikkelin poliisiasemilla. Varkauden alueella asuvien henkilöiden lupa-asiat hoidetaan Kuopiossa. Asiointi vaatii ajanvarausta. Varkaudessa poliisiaseman palveluja ovat mm. poliisipäivystys, lupapalvelut, löytötavarat, asetarkastukset, rikostutkinta ja järjestyspoliisi.

3.2.2 Maistraatti

Kun maahanmuuttaja muuttaa Varkauteen, täytyy hänen käydä maistraatissa rekisteröitymässä Suomen väestötietojärjestelmään, jos hän muuttaa ensimmäistä kertaa Suomeen ja ei ole saanut henkilötunnusta oleskelulupaa hakiessaan. Kotikunnan saamiseksi maahanmuuttajan tulee aina asioida maistraatissa.

Rekisteröintilomakkeen täyttämiseen tarvitaan passi tai muu virallinen kuvallinen henkilökortti, oleskelulupa (EU/ETA-alueen ulkopuolelta tulijat), oleskeluoikeuden rekisteröintitodistus sekä muut keskeiset dokumentit ja niiden viralliset käännökset (esim. avioliittotodistus ja lasten syntymätodistukset) laillistettuina. Suomalainen henkilötunnus postitetaan maahanmuuttajalle rekisteröinnin tuloksena.

3.2.3 Työ- ja elinkeinotoimisto

Työ- ja elinkeinotoimiston roolia kotouttamisessa on selostettu laajasti luvussa 2. Pohjois-Savon TE-toimisto palvelee maahanmuuttaja-asiakkaita monikanavaisesti verkossa www.te-palvelut.fi -sivuilla, puhelimitse ja henkilökohtaisesti Varkauden toimipaikassa. Työnhakijaksi rekisteröityneille maahanmuuttajille tarjotaan julkisia työvoimapalveluja palvelutarpeen mukaisesti.

3.2.4 Kela

Suomen sosiaaliturvajärjestelmä perustuu maassa asumiseen. Joitakin poikkeuksia lukuun ottamatta kaikilla Suomessa vakinaisesti asuvilla on oikeus Kelan myöntämiin sosiaaliturvaetuuksiin. Kun ulkomaalainen muuttaa Suomeen, Kela tekee päätöksen hakemuksesta siitä, kuuluuko henkilö Suomen sosiaaliturvan piiriin eli onko hänellä oikeus Kelan myöntämiin sosiaaliturvaetuuksiin. Päätöksen perustana on laki asumiseen perustuvan sosiaaliturvalainsäädännön soveltamisesta

Jos henkilö on oikeutettu Suomen sosiaaliturvaan, Kela lähettää hänelle kotiin sairausvakuutuskortin eli Kela-kortin. Jokainen Suomessa pysyvästi asuva saa sen ilmaiseksi.

EU/ETA-alueen ulkopuolelta tulevalta maahanmuuttajalta vaaditaan Kela-kortin saamiseen, että hänellä on vähintään 4 kuukauden työhistoria Suomessa, ja että työsopimus on toistaiseksi voimassa ja että työaika on vähintään 18 tuntia viikossa.

Kela palvelee myös sähköisesti internetissä ja sillä on oma puhelinneuvonta myös maahanmuuttajille.

3.3 Seurakunnat

Maahanmuuttajien uskonnollinen tausta tulisi huomioida ja heille tulisi tarjota tietoa omaan uskontokuntaan kuuluvasta toiminnasta Suomessa. Uskonnot.fi –sivustolta löytyy lista Suomessa toimivista yhteisöistä jaoteltuna uskontokunnan mukaan.

3.3.1 Varkauden evankelis-luterilainen seurakunta

Varkauden evankelis-luterilaisen seurakunnan toiminta on kaikille avointa, myös maahanmuuttajille. Luterilainen kirkko Suomessa on kehittänyt voimakkaasti viime vuosina monikulttuurista työtään kokonaiskirkon tasolla ja paikallisseurakunnissa.

Maahanmuuttajiin suuntautuvaa työtä tehdään erityisesti diakoniatyön toimesta ja se kohdistuu haavoittuvissa olosuhteissa oleviin ihmisiin. Diakoniatyön periaatteisiin kuuluu avun antaminen erityisesti niille, joita ei muuten auteta. Eettisenä ohjeena on kaikkien ihmisten ja heidän vakaumuksensa kunnioittaminen. Diakoniatyön asiakkaaksi voi hakeutua siitä riippumatta, mihin uskontokuntaan kuuluu vai kuuluko mihinkään.

Diakoniatyöllä on avointa toimintaa, johon maahanmuuttajat perheineen ovat tervetulleita, samoin vapaaehtoistyöhön. Diakoniatyö auttaa myös taloudellisesti elämälle välttämättömissä asioissa. Maahanmuuttajien kohdalla on tuettu kielen opiskelua ja avustettu esimerkiksi kodin perustamisessa tai lasten tarpeissa hankkimalla kierrätystavaroita. Ryhmä-, leiri- ja retkitoimintaa tarjotaan perheille, opiskelijoille, sairaille sekä vanhuksille. Diakoniatyöntekijät ja papit tekevät henkilökohtaista asiakastyötä maahanmuuttajien kanssa. Maahanmuuttajille on perustettu omia vertaistukiryhmiään tarpeen mukaan.

3.3.2 Varkauden ortodoksinen seurakunta

Ortodoksinen kirkko on toiseksi suurin kirkkokunta maailmassa. Kirkon kansainvälisyys näkyy myös paikallisseurakuntien toiminnassa, joiden toiminta on avointa luonnollisesti maahanmuuttajillekin.

Suomen ortodoksisen kirkon ja Varkauden ortodoksisen seurakunnan lähivuosien tavoitteena on voimistaa ja kehittää toimintaansa erityisesti Suomen muuttaneiden venäläisten ja muiden itäeurooppalaisten kanssa.

Varkauden ortodoksinen seurakunta tarjoaa maahanmuuttajille muun muassa kaksisuuntaista kotoutumista, maahanmuuttajien palveluohjausta, kielitupia ja suomenkielen alkeiskursseja.

3.3.3 Muut seurakunnat

Varkauden helluntaiseurakunnan nuorisotyö, tapahtumat ja seurakuntayhteys ovat toimineet kotoutumisen edistäjinä erityisesti opiskelevien maahanmuuttajien keskuudessa.

Varkaudessa on Vapaakirkon paikallinen seurakunta, jonka toiminta perustuu kristillisiin arvoihin ja Raamatun opetuksiin. Vapaaseurakunnan tilaisuuksiin on vapaa pääsy kaikille, suoraan maahanmuuttajille tarkoitettua toimintaa ei ole. Lähimmäistyössä Vapaaseurakunta toimii kiinteässä yhteistyössä Pohjois-Savo ViaDia ry:n kanssa. ViaDia ry:n ylläpitämän päiväkeskuksen toimintaan kuuluu muun muassa ruoka-aputyö.

Suomen katolinen kirkko toimii Varkaudessa Jyväskylän katolisen seurakunnan kautta. Se järjestää kuukausittain palveluksia Varkauden ortodoksikirkossa. Katolinen kirkko on suurin kirkkokunta maailmassa, joten sen toiminta on hyvin kansainvälistä.

3.4 Järjestöt

Kansalaisjärjestöt luovat viranomaistyön rinnalle toisenlaisia mahdollisuuksia kotoutumiselle. Järjestöt tukevat maahanmuuttajan osallistumis- ja vaikuttamismahdollisuuksia toiminnan kautta ja mahdollistavat sosiaalisten verkostojen luomista.

Varkauden alueella toimivia yhdistyksiä löytyy yhdistyshaun kautta (<http://www.varkaus.fi/yhdistykset/>).

Erityisesti maahanmuuttajille suunnattua yhdistystoimintaa järjestää Suomen Punaisen Ristin Varkauden paikallisosasto. Vuodesta 2012 alkaen SPR on järjestänyt Varkaudessa monikulttuurista klubia, joka on vapaamuotoinen eritaustaisten ihmisten kohtaamispaikka. Monikulttuurinen klubi järjestää tapahtumia sekä säännöllisesti vapaamuotoisia kokoontumisia suomen kielen oppimisen tueksi.

Varkauden Punaisen Ristin paikallisosastolla on myös Ystävätoimintaa. Ystävä voi toimia auttajana esimerkiksi lääkärikäynneillä, kauppamatkoilla tai virastoasioiden hoidossa.

4 Varkauden kaupungin toimialojen vastuunjako kotouttamisprosessissa

4.1 Kotouttamistoiminta Varkauden kaupungissa

Luvuissa 2 ja 3 on kuvattu kotouttamista tukevia toimia ja palveluja maahanmuuttajille. Alla olevaan kuvaan on keskitetysti koottu vastuunjako Varkauden kaupungissa kotouttamistoimintaan liittyen. Lisäksi kotouttamisohjelman laadinnan yhteydessä on tunnistettu kotouttamisasioihin liittyvää osaamisvajetta; kotouttamistietoisuuden ja osaamisen lisäämiseksi on tarkoituksenmukaista nimetä Varkauden kaupunkiin kotouttamisasiosta vastaava työryhmä, johon tarvitaan edustus sosiaalitoimesta, terveystoimesta ja sivistystoimesta.

Kotouttamisasioiden työryhmä

- Edustus sosiaalitoimesta, terveystoimesta ja sivistystoimesta (2 + 2 + 2)
- Ohjaus ja neuvonta kotouttamisesta omalla toimialalla
- Tietoisuuden levittäminen ja henkilöstön koulutustarpeiden tunnistaminen -> Kotouttamisosaamisen lisääminen
- Asioiden valmistelu maahanmuuttoasioiden neuvottelukunnalle
- Kotouttamisohjelman päivittämisen käynnistäminen

Neuvonta

- Varkauden maahanmuuttajaopas
- Maahanmuuttajien neuvonta eri toimipisteissä osana peruspalveluja
- Kotouttamisasioiden työryhmä

Tunnistaminen ja ohjaus

- Maahanmuuttaja-asiakkaan kotouttamistarpeen tunnistaminen peruspalveluissa
- Asiakkaan informointi oikeudesta alkukartoitukseen ja kotoutumissuunnitelmaan.
- Tukea kotoutumiseen liittyviin asioihin ja ohjaukseen kotouttamisasioiden työryhmältä
- Asiakkaan ohjaaminen joko TE-toimiston tai sosiaalityön asiakkaaksi.

Alkukartoitus ja kotoutumissuunnitelma

- Sosiaalityössä tehdään maahanmuuttajalle alkukartoitus ja kotoutumissuunnitelma asiakasjaon mukaisesti.
- Kotoutumissuunnitelman laadintaan pyydetään mukaan myös muita toimijoita yksilökohtaisen tarpeen mukaisesti.

Kuva2: Kotouttamistoiminta Varkauden kaupungissa
Kotouttamisasioiden työryhmä

Varkauden kaupungin palveluissa on huomioitu maahanmuuttaja-asiakkaat ja heidän yksilölliset palvelutarpeensa. Kotouttamisosaamisen laajentamiseksi oli tarpeellista nimetä kaupungin henkilöstöstä yhdyshenkilöt kotouttamisasioihin. Varkauden kaupungin toimialat ovat nimenneet edustajansa kotouttamisasioiden työryhmään siten, että työryhmässä on kaksi edustajaa terveystarpeista, kaksi sosiaalityöstä ja kaksi sivistystoimesta (liite 6). Työryhmän puheenjohtajana toimii psykososiaalisten palveluiden palvelualuepäällikkö. Työryhmän tehtävänä on kotouttamisosaamisen lisääminen, tarvittavien työohjeiden laatiminen, tietoisuuden levittäminen edustamillaan toimialoilla sekä kotouttamisasioiden yhdyshenkilöinä toimiminen. Työryhmän tehtävänä on myös tarpeen mukaan päivittää nyt käsillä oleva kotouttamisohjelma. Lain mukaan kotouttamisohjelma on käsiteltävä kaupunginvaltuustossa kerran valtuustokaudessa sekä lisäksi tarpeen niin vaatiessa.

Neuvonta

Ohjausta ja neuvontaa varten Varkaudessa on opas maahanmuuttajille. Opas käännetään englanniksi ja venäjäksi. Opasta on saatavilla kaupungin internetsivuilla, painettuna versiona kaupungin yksiköissä sekä toimitetaan myös jaettavaksi poliisin, Kelan ja maistraatin palveluiden yhteydessä.

Palveluoppaan lisäksi tarve on myös henkilökohtaiselle ohjaukselle ja neuvonnalle; maahanmuuttajalle suomalainen palvelujärjestelmä voi olla hankala hahmottaa kirjallisessa muodossa olevasta opasmateriaalista. Viranomaisella on työhönsä sisältyvä ohjaus- ja neuvontavelvollisuus.

Tunnistaminen ja ohjaus

Kotouttamisosaamista on tarpeen lisätä, että eri palveluyksiköiden työntekijät kaupungin toimialoilla tunnistaisivat maahanmuuttaja-asiakkaan kotouttamistarpeen sekä asiakkaan oikeuden alkukartoitukseen ja henkilökohtaiseen kotoutumissuunnitelmaan. Joustavan palvelun mahdollistamiseksi maahanmuuttaja-asiakkaita kohtaavien työntekijöiden tulisi osata ohjata asiakas oikealle taholle, joko TE-toimistoon tai sosiaalityöhön, alkukartoituksen ja kotoutumissuunnitelman laatimista varten.

Alkukartoitus ja kotoutumissuunnitelma

Lain kotoutumisen edistämisestä mukainen alkukartoitus ja kotoutumissuunnitelma laaditaan sosiaalityössä niille asiakkaille, joiden osalta vastuu edellä mainitusta prosesseista kuuluu kunnalle.

4.2 Sopimus kuntaan osoittamisesta

Lain kotoutumisen edistämisestä (2010/1386) 41 § mukaan kunta voi tehdä elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen kanssa sopimuksen kuntaan osoittamisesta sellaisten henkilöiden osalta, joille on myönnetty oleskelulupa hänen haettuaan kansainvälistä suojelua tai jotka on otettu Suomeen erityisellä humanitäärisellä perusteella. Sopimus on monivuotinen ja sitä tarkistetaan vuosittain.

ELY -keskus ja kunta yhdessä arvioivat vuosittain kuntaan osoitettavien ja sijoittuvien henkilöiden määrät, henkilöiden kuntaan muuton alkuvaiheen palveluihin, asumiseen sekä muihin kotouttamis- ja peruspalveluiden käyttöön kohdistuvat tarpeet.

Mikäli Varkauden kaupunki laatii edellä mainitun sopimuksen, on kotouttamisprosessia kuntaan osoitettavien henkilöiden osalta suunniteltava poikkihallinnollisesti huomioiden

saapuvien henkilöiden määrä ja perhetilanne. Alustava suunnitelma 30 henkilön sijoittamisesta Varkauteen löytyy liitteestä 1.

Palveluiden järjestämiseksi ja kotoutumisen edistämiseksi on varauduttava myös henkilöstöresurssien lisäämiseen käytännön ohjaustyöhön. Tarvittavan henkilöstöresurssin määrä on arvioitava suhteessa kuntaan osoitettavien henkilöiden määrään. Resurssitarpeeseen vaikuttaa muun muassa tulevien henkilöiden ikä (aikuiset, lapset), kansalaisuus (tulkkipalvelut), yksilölliset palvelutarpeet. Palkkauskustannuksiin voidaan käyttää valtion maksamaa laskennallista korvausta ohjaus- ja neuvontapalveluiden järjestämiseen. Lähikunnista on esimerkkinä henkilöstöresurssin tarpeesta, että 30 pakolaista kohti on tarvittu 1,5 työntekijää (Juva).

Laskennallista korvausta saa jokaisesta vastaanotetusta henkilöstä

- 2 300 €/vuosi yli 7-vuotiaista ja sitä vanhemmista
- 6 845 €/vuosi alle 7-vuotiaista

Korvausaika on 4 vuotta kiintiössä tulleista henkilöistä ja 3 vuotta turvapaikkamenettelyn kautta tulleista henkilöistä.

Kuntaan osoitettavien henkilöiden kotouttamisprosessin hoitamisessa on lisäksi huomioitavia seuraavia asioita, joissa pakolaisia avustavat tätä varten palkatut työntekijät:

- asuntojen varaaminen ja kalustaminen
- alkuvaiheen valmisteluista huolehtiminen (asuminen, pankkitilit, kauppa-asioinnit, terveydenhuollon ajanvaraukset, päivähoitopaikat, kouluun ilmoittautuminen)
- sosiaaliturvasta huolehtiminen (toimeentulotuki, Kelan hakemukset jne.)
- tulkkipalveluista huolehtiminen
- tiedottaminen
- arjen asioissa opastaminen ja tukeminen
- korvausten hakeminen

Edellä mainittujen ohjaus- ja neuvontapalveluiden lisäksi kuntaan osoitettavat henkilöt tarvitsevat kunnan peruspalveluita, joissa on myös varauduttava tarvittaessa lisäresursointiin palvelutarpeisiin vastaamiseksi.

4.3 Kotouttamistoiminnan vaikutukset vuosittaiseen talousarvioon

Varkauden kaupungin talousarviossa ei ole tähän saakka varattu resursseja erikseen kotouttamiselle ja erityisesti maahanmuuttajien palveluihin, vaan palvelut on hoidettu osana perustoimintoja. Kunnan vastuulla olevat kotouttamistoimet edellyttävät kuitenkin määrärahavarausta vähintään seuraaviin palveluihin ja toimiin:

- alkukartoitusten ja kielitaidon arvioiden järjestäminen
- maahanmuuttajaoppaan kääntäminen vähintään englanniksi ja venäjäksi, oppaan painattaminen
- maahanmuuttajapalveluiden järjestäminen
- tulkkipalvelut

Lisäksi kotouttamiseen liittyen on tunnistettavissa henkilöstön koulutustarpeita, koulutusta kotouttamiseen ja maahanmuuttajatyöhön on tarpeen järjestää poikkihallinnollisesti.

Mahdollinen sopimus kuntaan osoittamisesta edellyttää myös henkilöstöresurssien lisäämistä ohjaustyöhön sekä määrärahavaroja muun kotoutumista tukevan toiminnan järjestämiseen. Kuntaan osoitettujen henkilöiden palveluiden järjestäminen tulee myös huomioida toimialoilla vuosittaisessa talousarviossa.

Valtio korvaa kunnille maahanmuuttajien kotoutumisen edistämiseksi järjestettyjen toimenpiteiden aiheuttamia kustannuksia kotoutumislain mukaisesti (Kotolaki 44–55 §) (liite 2). Valtio maksaa kunnille laskennallisen korvauksen alkukartoituksen järjestämisestä. Lisäksi kunta saa laskennallisen korvauksen kuntaan osoitettavien henkilöiden osalta kohderyhmään kuuluvien henkilöiden ohjauksen ja neuvonnan sekä muun heidän kotoutumistaan tukevan toiminnan järjestämisestä. Kuntaan osoitettavien henkilöiden kustannuksista valtio korvaa kunnille todellisten kulujen mukaan sosiaali- ja terveydenhuollon erityiskustannuksia, tulkkaus- ja käännöspalveluja sekä toimeentulotukikustannuksia. Kohderyhmään kuuluvat henkilöt huomioidaan myös valtiosuoksissa, joita kunnille maksetaan oppivelvollisuusikäisten maahanmuuttajalasten määrän mukaan. Työ- ja elinkeinohallinto rahoittaa lisäksi kotoutumiskoulutusta ja opetushallinto valmistavaa opetusta.

4.4 Maahanmuuttoasioiden neuvottelukunta

Lain kotoutumisen edistämisestä (1380/2010) § 31 mukaisesti kunta tai useampi kunta yhdessä voi asettaa yhteistyössä paikallisten työmarkkina-, yrittäjä- ja kansalaisjärjestöjen kanssa kotouttamisen suunnittelun ja toimeenpanon kehittämistä sekä etnisten suhteiden edistämistä varten paikallistason neuvottelukunnan.

Maahanmuuttoasioiden ja kotoutumisen edistämisen neuvottelukunta tarvitaan pakolaisten vastaanottoon ja maahanmuuttajien kotouttamiseen liittyvän yhteistyön varmistamiseksi. Kotoutumisen edistämiseen tarvitaan monentasoista yhteistyötä kunnan, valtion, elinkeinoelämän ja kolmannen sektorin välillä. Neuvottelukuntaan pyydetään nimeämään edustajat ainakin seuraavilta tahoilta:

- kaupungin hallitus
- kaupungin toimialat (kotouttamisasioiden työryhmä)
- Pohjois-Savon te-toimisto
- Kela
- Pohjois-Savon poliisi
- Varkauden seurakunta
- järjestöt
- oppilaitokset
- elinkeinoelämä

Lisäksi neuvottelukuntaan on tarkoituksenmukaista saada myös maahanmuuttajaedustus.

Neuvottelukunnan tehtävänä ohjelmakaudella on:

- Varkauden kaupungin maahanmuuttajatyön yhteistyöverkostona ja ”ohjausryhmänä” toimiminen
- kulttuurien välisen vuoropuhelun ja hyvien etnisten suhteiden edistäminen
- kaupungin työntekijöiden monikulttuurisuuskoulutusten koordinoiminen ja valvonta

4.5 Kotouttamisohjelman seuranta ja päivittäminen

Kotouttamisohjelma on laadittu nyt vuosille 2016 – 2019. Lain kotoutumisen edistämisestä 32 § mukaan kotouttamisohjelma hyväksytään kunnanvaltuustossa ja se on tarkistettava vähintään kerran neljässä vuodessa.

Kotouttamisohjelman päivittäminen on seuraavan kerran käynnistettävä vuonna 2019 siten, että ohjelman päivitys on hyväksyttävänä kaupunginvaltuustossa viimeistään vuoden 2020 alussa.

Maahanmuuttoasioiden neuvottelukunta ja kotouttamisasioiden työryhmä vastaavat kotouttamisohjelman päivittämisestä.

KUNTAAN SIJOITETTAVIEN HENKILÖIDEN KOTOUTTAMISPROSESSI

Mikäli Varkauden kaupunki päättää kiintiöpakolaisten vastaanottamisesta, tekee se päätöksensä mukaisen sopimuksen ELY-keskuksen kanssa kuntaan sijoittamisesta ja kotoutumisen edistämisestä. Kun sopimus on tehty, kaupunki saa ELY-keskukselta tiedot sijoitettavista henkilöistä. Tiedoista käyvät ilmi seuraavat asiat:

- perhekoko
- perheen ikäjakauma
- kotimaassa saadun koulutuksen kesto
- työkokemus sekä mahdollisesti esitetyt toiveet jatkokoulutuksesta

Lisäksi ELY-keskus toimittaa tiedot pakolaisen terveydentilasta, sairauksista ja vammoista sekä mahdollisista lääkärintlausunnosta ja muista asiakirjoista. Saatujen tietojen perusteella voidaan ryhtyä etsimään sopivia asuntoja sekä valmistella vastaanotettavien henkilöiden tarvitsemia palveluita.

Seuraava suunnitelma on tehty siten, että Varkauteen vastaanotettavien kiintiöpakolaisten määrä olisi 30 henkilöä (5-6 perhettä).

Ennen perheiden saapumista tehtävät toimenpiteet

Maahanmuuttopalveluiden järjestäminen

- maahanmuuttopalveluiden perustaminen psykososiaaliselle palvelualueelle Aikuis-sosiaalityö ja vammaispalvelut –palveluyksikköön
- kahden työntekijän rekrytointi siinä vaiheessa, kun henkilöiden saapumisen ajankohta on tiedossa

Maahanmuuttopalvelut

- kaksi työntekijää, koulutusvaatimuksena sosiaali- tai terveydenhuollon soveltuva ammattikorkeakoulututkinto
- palkkauskustannukset kiintiöpakolaisten ohjaus- ja neuvontapalveluihin tarkoitettuista valtionkorvauksista
- kaupunkiin saapuvien perheiden avustaminen asioinneissa, ohjaaminen tarvittaviin palveluihin ja tukitoimiin, tiedottaminen
- alkukartoitusten ja kotoutumissuunnitelmien laatiminen yhteistyössä te-toimiston ja/tai sosiaalityön kanssa
- tarvittaessa myös muiden kaupungissa asuvien maahanmuuttajien ohjaus ja neuvonta
- valtionkorvausten hakeminen

Käytännön asioiden järjestäminen

- asuntojen etsiminen ja peruskalustaminen
 - asuntojen etsiminen ensisijaisesti Wartalokotien kautta, tarvittaessa myös yksityisiltä vuokranantajilta (Wartalokodit vuokraa asunnot Varkauden kaupungille, mikäli tarvittavia asuntoja on vapaana)
 - vuokrasopimusten tekeminen asunnoista
 - asuntojen kalustaminen ja muu varustaminen yhteistyössä seurakunnan ja järjestötoimijoiden kanssa
- kuntalaisten tiedottaminen
 - Varkauden Lehti, Sinun Savo, kaupungin www-sivut
 - tiedotustilaisuuden järjestäminen kaupunkilaisille
- saapuvien henkilöiden tarvitsemien palveluiden järjestelyt
 - ELY-keskukselta saatujen ennakkotietojen perusteella arvioidaan ja valmistellaan tarvittavia palveluja yhteistyössä toimialojen ja muiden kaupungissa toimivien tahojen kesken
 - tulkkipalveluiden riittävyyden varmistaminen

Perheiden saavuttua

- perheiden vastaanotto tarvittaessa lentokentältä saakka
- saapumisen järjestelyissä ja asuntoihin ohjautumisessa mukana maahanmuuttopalveluiden työntekijöiden lisäksi perhetyöntekijöitä, seurakunnan työntekijöitä
- tarvittavien rekisteröinti- ja lupa-asioiden hoito heti saapumista seuraavina päivinä maistraatissa ja poliisissa maahanmuuttopalveluiden työntekijöiden organisoimana

Palveluiden järjestäminen

Maahanmuuttopalveluiden työntekijät avustavat pakolaisia palveluihin hakeutumisessa ja asioinneissa. Oheisessa taulukossa on esitetty kaupungin peruspalveluissa kaupunkiin sijoitettavien henkilöiden osalta erityisesti huomioitavat asiat. Palveluita järjestettäessä on käytettävä tulkkipalveluita.

PERUSPALVELUT	ERITYISESTI HUOMIOITAVAA	VASTUUTAHO
asuminen	Asuntojen vuokraaminen perheille Wartalo-kotien ja mahdollisesti yksityisten vuokranantajien kautta Asuntojen peruskalustaminen ennen perheiden saapumista, mutta myös yhdessä perheiden kanssa Asumiseen liittyvissä asioissa avustaminen ➤ sähkösopimus, kotivakuutus ➤ vuokran maksaminen ➤ asumistuen hakeminen	palvelualuepäällikkö Riitta Mentula-Hyvärinen johtava sosiaalityöntekijä Kristiina Qvintus maahanmuuttopalveluiden työntekijät
sopeutumista ja kotautumista tukevat toimet	Erilaisten ryhmätoimintojen järjestäminen yhteistyössä seurakunnan ja kolmannen sektorin kanssa ➤ arjen hallintataidot ➤ suomalaiseen kulttuuriin perehtyminen ➤ yhteiskunnan toiminta Monikulttuurinen toimintakeskus Vapaaehtoisten tukihenkilöiden hyödyntäminen ➤ vapaaehtoisten tukihenkilöiden rekrytointi seurakunnan ja järjestöjen kautta	Maahanmuuttopalveluiden työntekijät Varkauden seurakunta VOSET-hanke Järjestöt
terveystarkastukset	Varkauteen saapuville henkilöille tehdään tarpeen mukaan terveystarkastus ➤ tarvittavat rokotukset ➤ terveydentilan kartoitus ja ohjaus tarvittaviin jatkoselvittelyihin	palvelualuepäällikkö Eija Ruotsalainen osastonhoitaja Marja-Liisa Honkanen terveydenhoitaja Annu Huttunen, Milja Leinonen
lääkärintarkastukset	Sairaushoito tarpeen mukaan Keskitetään kahdelle hoitajalle ja kahdelle lääkärille	palvelualuepäällikkö Eija Ruotsalainen lääkärit Pirkko Vasko ja Irina Ragozina osastonhoitaja Marja-Liisa Honkanen
suun terveydenhuolto	tarvittavien palveluiden järjestäminen	palvelualuepäällikkö Eija Ruotsalainen johtava hammaslääkäri Pirjo Salo
äitiys- ja lastenneuvola	Terveystarkastus ja terveysneuvonta Neuvolakäynnit asetuksen mukaisesti Äitiysneuvolan terveydenhoitaja asuinalueen mukaan Lastenneuvolassa kaksi terveydenhoitajaa hoitavat keskitetysti	palvelualuepäällikkö Eija Ruotsalainen osastonhoitaja Marja-Liisa Honkanen terveydenhoitajat Eva Noponen, Minna Uimonen kouluterveydenhoitaja Kuoppakankaan koululla

lasten ja nuorten mielenterveyspalvelut	Lasten ja nuorten mielenterveyspalveluihin ohjautuminen tarpeen mukaan, erityisenä painopisteenä traumaoireilun selvittäminen ja hoito. Konsultatiivinen tuki peruspalveluihin.	Palvelualuepäällikkö Riitta Mentula-Hyvärinen psykologi Sari Mäkelä sairaanhoitaja Tanja Häyhä
mielenterveyspalvelut	Akuuttityöryhmän työskentelyssä varaudutaan aikuisten tarvitsemaan tukeen perheiden saapuessa Psykiatrian poliklinikalle ohjautuminen tarpeen mukaan sekä akuuttityöryhmän että lääkärin ja maahanmuuttopalveluiden työntekijöiden kautta	osastonhoitaja Eveliina Kähkönen ylilääkäri Nina-Maria Ahonen
sosiaalityö	Perheen aikuisten alkukartoitukset ja kotoutumissuunnitelmat yhteistyössä te-toimiston ja maahanmuuttopalveluiden työntekijöiden kanssa Perheen sosiaalipalveluiden järjestäminen palvelutarvearvion ja kotoutumissuunnitelman mukaisesti Työskentely lapsiperheiden sosiaalityön aluejaon mukaisesti	palvelualuepäällikkö Riitta Mentula-Hyvärinen johtava sosiaalityöntekijä Sari Itkonen johtava sosiaalityöntekijä Kristiina Qvintus
lastensuojelu	Tarpeen mukainen lastensuojelutyö voimassa olevan lainsäädännön mukaisesti Työskentely lastensuojelun työnjaon mukaisesti	palvelualuepäällikkö Riitta Mentula-Hyvärinen johtava sosiaalityöntekijä Sari Itkonen
vammaispalvelut	Tarvittavien palveluiden järjestäminen	palvelualuepäällikkö Riitta Mentula-Hyvärinen johtava sosiaalityöntekijä Kristiina Qvintus sosiaalityöntekijä Tiina Kiiltomäki
varhaiskasvatus ja esiopetus	Varhaiskasvatuksen tarve arvioidaan yksilöllisesti Varhaiskasvatuksen perheohjaaja on tarvittaessa perheiden tukena	varhaiskasvatuspäällikkö Anne Kumpulainen Perheohjaaja Miia Ruuskanen
perusopetus	Perusopetukseen valmistava opetus Kuopankankaan koululla Saapuvien lasten iän mukaan arvioidaan lisäresurssin tarve opetukseen	sivistysjohtaja Timo Tuunainen

KOTOUTUMISTA TUKEVAT PALVELUT	ERITYISESTI HUOMIOITAVAA	VASTUUTAHO
alkukartoitus	Te-toimiston kautta työttömiksi työnhakijoiksi ohjautuville Kaupungin sosiaalityön kautta työvoiman ulkopuolisille ➤ alkukartoitusten hankkiminen ostopalveluna ainakin kielitaidon arvioinnin osalta (selvitetään Sakkyn kautta)	palvelualuepäällikkö Riitta Mentula-Hyvärinen johtava sosiaalityöntekijä Kristiina Qvintus Maahanmuuttopalveluiden työntekijät
kotoutumissuunnitelma	kotoutumissuunnitelma tehdään alkukartoituksen pohjalta joko te-toimistossa tai sosiaalityössä	palvelualuepäällikkö Riitta Mentula-Hyvärinen johtava sosiaalityöntekijä Kristiina Qvintus Maahanmuuttopalveluiden työntekijät
kotoutumiskoulutukset	te-toimisto järjestää kotoutumiskoulutuksia työttömille työnhakijoille Sosiaalityön kautta hankitaan tarvittavaa kielikoulutusta työvoiman ulkopuolella oleville aikuisille (Soisalo-opisto)	palvelualuepäällikkö Riitta Mentula-Hyvärinen johtava sosiaalityöntekijä Kristiina Qvintus Maahanmuuttopalveluiden työntekijät
koko perheen kotoutumissuunnitelma	Koko perheelle tehdään sosiaalityössä yhteinen kotoutumissuunnitelma; suunnitelma tehdään monialaisesti perheen kanssa toimivien tahojen kanssa Suunnitelmassa huomioidaan koko perheen tuen tarve ja kotoutumista tukevat toimenpiteet kokonaisuutena. Tarvittaessa perhekumppani –toiminnan hyödyntäminen.	palvelualuepäällikkö Riitta Mentula-Hyvärinen johtava sosiaalityöntekijä Sari Itkonen Maahanmuuttopalveluiden työntekijät

VALTION KORVAUKSET KUNNILLE KIINTIÖPAKOLAISTEN JA TURVAPAIKANHAKIJOIDEN VASTAANOTOSTA

Valtiolta korvausta vastaanoton järjestelyistä johtuviin kustannuksiin saavat sopimuksen tehneet kunnat. Ne on tarkoitettu pakolaisten ohjaukseen ja neuvontaan sekä muuhun heidän kotoutumistaan tukevaan toimintaan. **Korvauksia saadakse kunnalla on oltava kotouttamisohjelma.**

Korvaus	Korvausperuste	Korvauksen kohde	Korvausaika	Korvauksen maksaja ja saaja
Laskennallinen korvaus	7-vuotiaista ja sitä vanhemmista 2300 euroa/vuosi alle 7-vuotiaista 6845 euroa/vuosi Lisäksi kohderyhmään kuuluvat henkilöt huomioidaan myös valtionosuoksissa, joita kunnille maksetaan oppivelvollisuusikäisten maahanmuuttajalasten määrän mukaan	kohderyhmään kuuluvien henkilöiden ohjaus ja neuvonta sekä muun heidän kotoutumistaan tukevan toiminnan järjestäminen	kolme vuotta turvapaikkamenettelyn kautta tulleille neljä vuotta kiintiössä tulleille ja heidän perheenjäsenilleen	KEHA-keskus maksaa hakeutumisen perusteella korvausta kunnalle kunnassa oleskelevien ja korvaukseen oikeutettujen henkilöiden määrän mukaan
Sosiaali- ja terveydenhuollon erityiskustannukset	toteutuneiden kustannusten mukaan	vamman tai sairauden edellyttämän pitkäaikaisen terveydenhuollon järjestäminen erityiset sosiaalitoimen kulut (esim. lastensuojelu) muista erityisistä syistä kunnille aiheutuvat kustannukset ilman huoltajaa maassa oleskelevien lasten ja nuorten palvelut	enintään 10 vuotta kustannusten tulee olla huomattavia eli enemmän kuin vuodessa maksettava laskennallinen korvaus (2300 euroa) ilman huoltajaa maassa oleskelevien alaikäisten palveluista aiheutuvia kuluja korvataan siihen saakka, kunnes nuori täyttää 21 vuotta	ELY-keskus suorittaa korvaukset kunnalle toteutuneiden kustannusten perusteella kustannusten korvaaminen perustuu sopimukseen, jonka kunta ja ELY-keskus ovat tehneet kyseistä henkilöä koskevista erityisistä kustannuksista
Toimeentulotuki	toteutuneiden kustannusten mukaan	kunnalle korvataan kohderyhmään kuuluvalla henkilöllä maksetusta kotoutumistuesta ja toimeentulotuesta aiheutuneet kustannukset	enintään kolme vuotta	

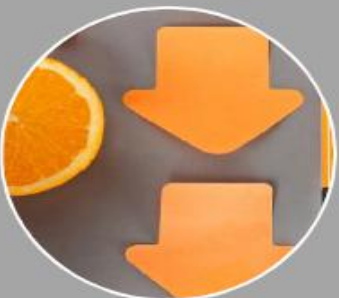
Tulkkaus- ja käännöspalvelut	toteutuneiden kustannusten mukaan	kotouttamispalveluja käytettäessä sosiaali- ja terveydenhuollon palveluja käytettäessä	ei määräaikaa	ELY-keskus korvaa kustannukset kunnalle täysimääräisinä palvelun tuottajan laskituksen mukaan
Alkukartoitus	700 euroa / kartoitukseen osallistunut henkilö	alkukartoituksen tekee joko TE-toimisto tai kunta	kertaluonteinen	ELY-keskus korvaa, jos kartoituksen tekee kunta

Varkauden maahanmuuttajien työllistymistä tukevien palveluiden kartaston kehittäminen
VARKAUDEN MAAHANMUUTTAJIEN TYÖLLISTYMISTÄ TUKEVAT PALVELUT

NEUVONTA- JA OHJAUSPALVELUT

Palveluissa annetaan neuvontaa ja ohjausta Suomessa elämiseen liittyvissä asioissa. Palveluissa saat myös henkilökohtaista tukea työllistymiseen ja koulutukseen hakeutumiseen liittyvissä kysymyksissä.

KARTOITTAVAT PALVELUT

Palveluissa kartoitetaan kotoutumisen ja työllistymisen valmiuksia, ohjataan sopiviin palveluihin ja kehitetään kotoutumisessa tarvittavaa kielitaitoa. Palveluissa osallistut itse oman suuntaasi löytämiseen.

KUNTOUTTAVAT PALVELUT

Kuntouttavissa palveluissa harjoitellaan suomen kielen taitoa ja työelämätaitoja sekä tutustutaan suomalaisen työkuultuuriin. Palveluissa valmentaudut työelämän vaatimuksiin.

TYÖHÖN SIIRTYMISTÄ TUKEVAT PALVELUT

Palveluilla tuetaan siirtymistä työhön tai koulutukseen. Palveluissa voit myös saada tukea oman yrityksesi perustamiseen.

UNIVERSITY OF
EASTERN FINLAND

Elinkeino-, liikenne- ja
ympäristökeskus

Vipuvoimaa
EU:lta
2014–2020

Euroopan unioni
Euroopan sosiaalirahasto

Varkauden maahanmuuttajien työllistymistä tukevien palveluiden kartaston kehittäminen
VARKAUDEN MAAHANMUUTTAJIEN TYÖLLISTYMIÄ TUKEVAT PALVELUT

NEUVONTA- JA OHJAUSPALVELUT
monikulttuurinen toimintakeskus

KARTOITTAVAT PALVELUT
alkukartoitus
kotoutumiskoulutukset
ammattivalinnanohjaus
työllistymissuunnitelma
aktivoitussuunnitelma

KUNTOUTTAVAT PALVELUT
starttipalvelu
kuntouttava työtoiminta

**TYÖHÖN SIIRTYMIÄ TUKEVAT
PALVELUT**
työkokeilu
koulutuskokeilu
osatutkinnot ja korttikoulutukset
palkkatuettu työ
oppisopimuskoulutus
uravalmennus
työhönvalmennus
rekrytointi
yrityksneuvonta
starttiraha

UNIVERSITY OF
EASTERN FINLAND

Elinkeino-, liikenne- ja
ympäristökeskus

Vipuvoimaa
EU:lta
2014–2020

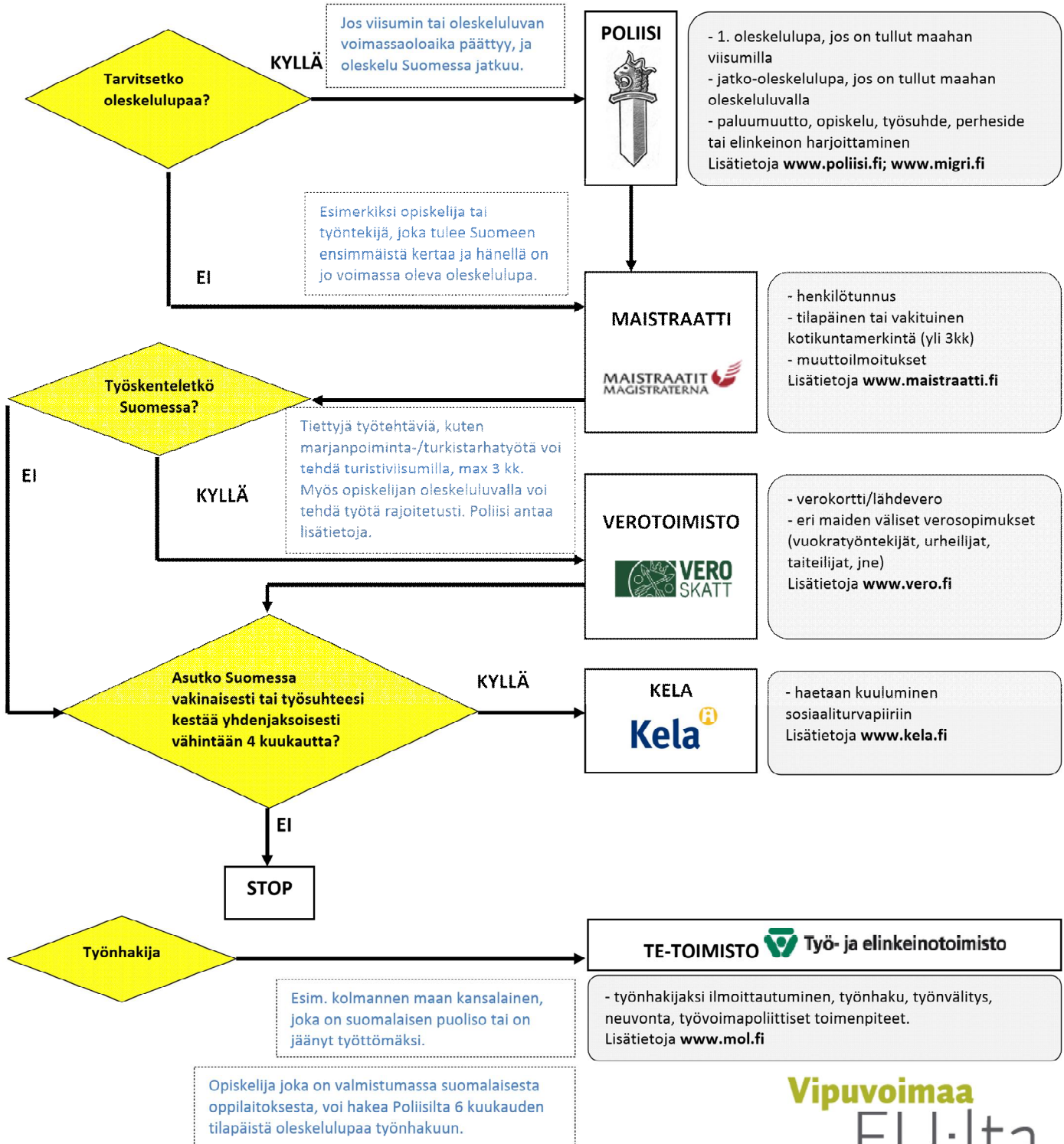
Euroopan unioni
Euroopan sosiaalirahasto

Maahanmuuttajien alkuvaiheen ohjaus - viranomaiset

Tämän prosessikaavion tavoitteena on opastaa maahanmuuttaja-asiakas oikean viranomaisen luo. Viranomainen käsittelee asiat tapauskohtaisesti. Henkilökohtainen käynti on pakollinen.

1. Kolmannen maan kansalaiset, joilla ei ole oleskeluoikeutta toisessa EU –maassa

Kolmannen maan kansalainen saapuu ensimmäistä kertaa Suomeen pääsääntöisesti joko viisumilla tai oleskeluluvalla, joka on saatu kotimaassaan. Jos oleskelu jatkuu, 1. oleskelulupaa tai jatko-oleskelulupaa haetaan Poliisilta.

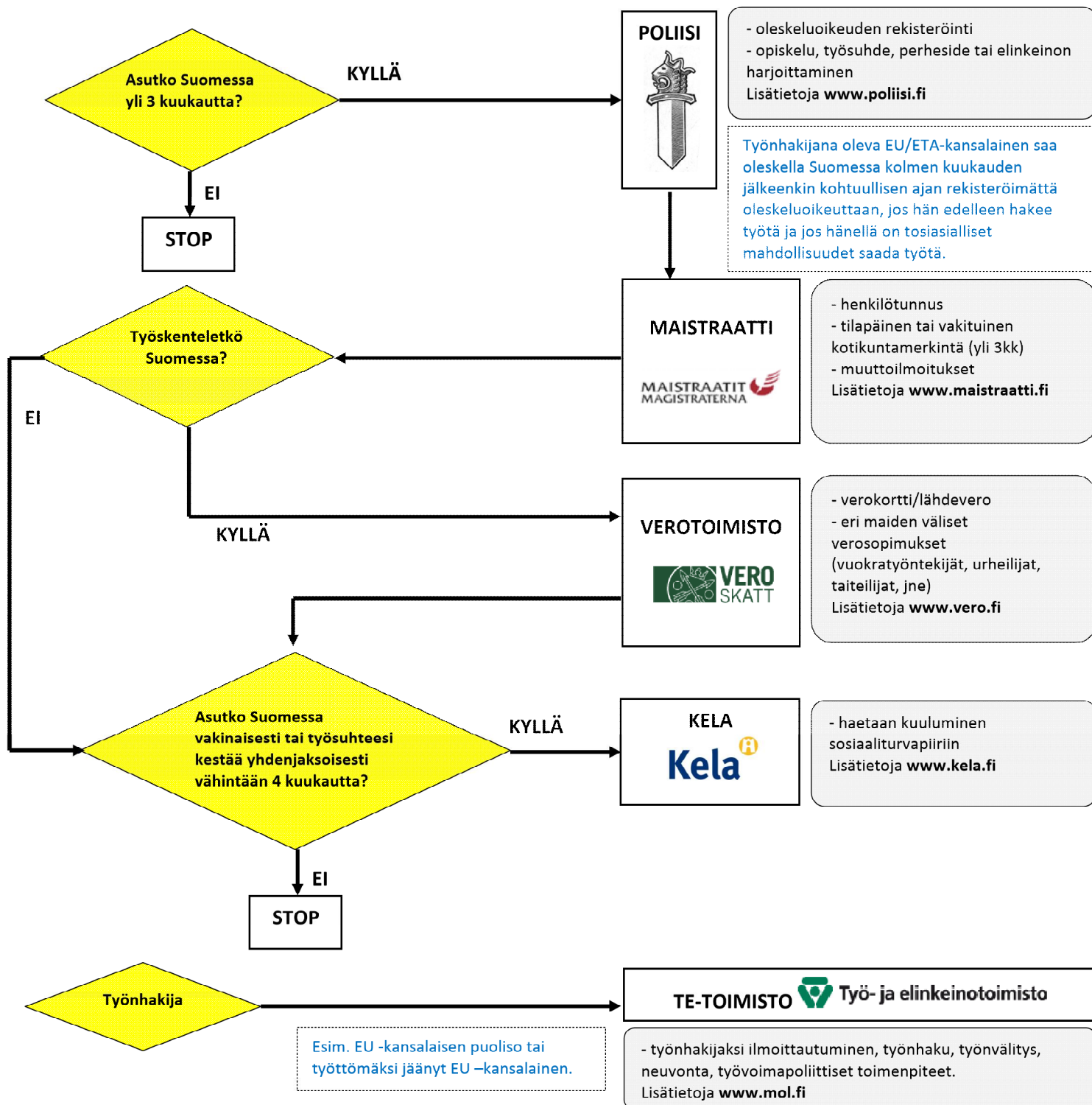

Maahanmuuttajien alkuvaiheen ohjaus - viranomaiset

Tämän prosessikaavion tavoitteena on opastaa maahanmuuttaja-asiakas oikean viranomaisen luo. Viranomaisen käsittelee asiat tapauskohtaisesti. Henkilökohtainen käynti on pakollinen.

2. EU/ETA -kansalaiset

EU/ETA -kansalaiset voivat oleskella ja tehdä työtä Suomessa vapaasti enintään 3 kuukautta. Tämän jälkeen heidän on rekisteröitävä oleskeluoikeutensa.

Vipuvoimaa
EU:lta

KOTOUTTAMISEEN JA MAAHANMUUTTAJATYÖHÖN LIITTYVIÄ LINKKEJÄ

Laki kotoutumisen edistämisestä 1386/2010:

<http://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/2010/20101386?search%5Btype%5D=pika&search%5Bpika%5D=laki%20kotoutumisen%20edist%C3%A4misest%C3%A4>

Valtion kotouttamisohjelma:

https://www.tem.fi/files/34181/TEMjul_27_2012_web.pdf

Kotouttamislain verkkokäsikirja:

<http://www.kotouttaminen.fi/kotouttaminen/kotouttaminen>

Oleskeluluvat:

<http://www.migri.fi/oleskeluluvat>

Maahanmuuttajien sosiaaliturva, hyvinvointi ja terveys:

<http://stm.fi/maahanmuuttajien-hyvinvointi>

Suomessa työskentelevän maahanmuuttajan sosiaaliturva:

http://stm.fi/documents/1271139/1359676/Maahanmuuttajien_sosiaaliturva_RGB_150dpi_110214.jpg/0ae41112-6137-42e8-9b29-f5c8dfa5126c?t=1429856590000

Perustietoa Suomesta:

https://www.tem.fi/files/40327/SIS_MIN_FI_LoRes.pdf

Tietoa suomalaisesta yhteiskunnasta:

<http://www.infopankki.fi/fi/etusivu>

Varkauden ”Opas maahanmuuttajille”:

http://www.varkaus.fi/tietoa_varkaudesta/tietoa-maahanmuuttajille/oppaat-ja-materiaalit/varkauden-maahanmuuttajaopas/

KOTOUTTAMISASIOIDEN TYÖRYHMÄ

Työryhmän puheenjohtajana toimii psykososiaalisen palvelualueen palvelualuepäällikkö Riitta Mentula-Hyvärinen

Toimiala	Jäsenet	Yhteystiedot
Sosiaalityö	sosiaalityöntekijä Kaisa Kangasaho sosiaalityöntekijä Tiina Kettunen	044-743 6445 kaisa.kangasaho@varkaus.fi 040-752 4940 tiina.kettunen@varkaus.fi
Terveystoimi	osastonhoitaja Marja-Liisa Honkanen terveydenhoitaja Henna Vihanne	0400-579 549 marja-liisa.honkanen@varkaus.fi 040-8248601 henna.vihanne@varkaus.fi
Sivistystoimi	perheohjaaja Miia Ruuskanen oppilaanohjaaja Sini Vepsä	044-4442425 miia.ruuskanen@varkaus.fi 044-7436426 sini.vepsa@varkaus.fi

Edellä mainittujen jäsenten lisäksi ryhmään kuuluvat maahanmuuttopalveluiden työntekijät.